

Vapaaehtoisen pelastuspalvelun toimintakertomus 2023

7.3.2024

Yleistä

Kyseessä oli Vapepan 59:s toimintavuosi. Vuotta väritti maailmantilanteesta johtuva poikkeusoloihin varautuminen. Alueellisessa toiminnassa siirtyminen hyvinvointialueisiin tuotti omia haasteita ja uusia sopimusneuvotteluja. Myös 60-vuotis juhluvoiteen varautuminen näkyi.

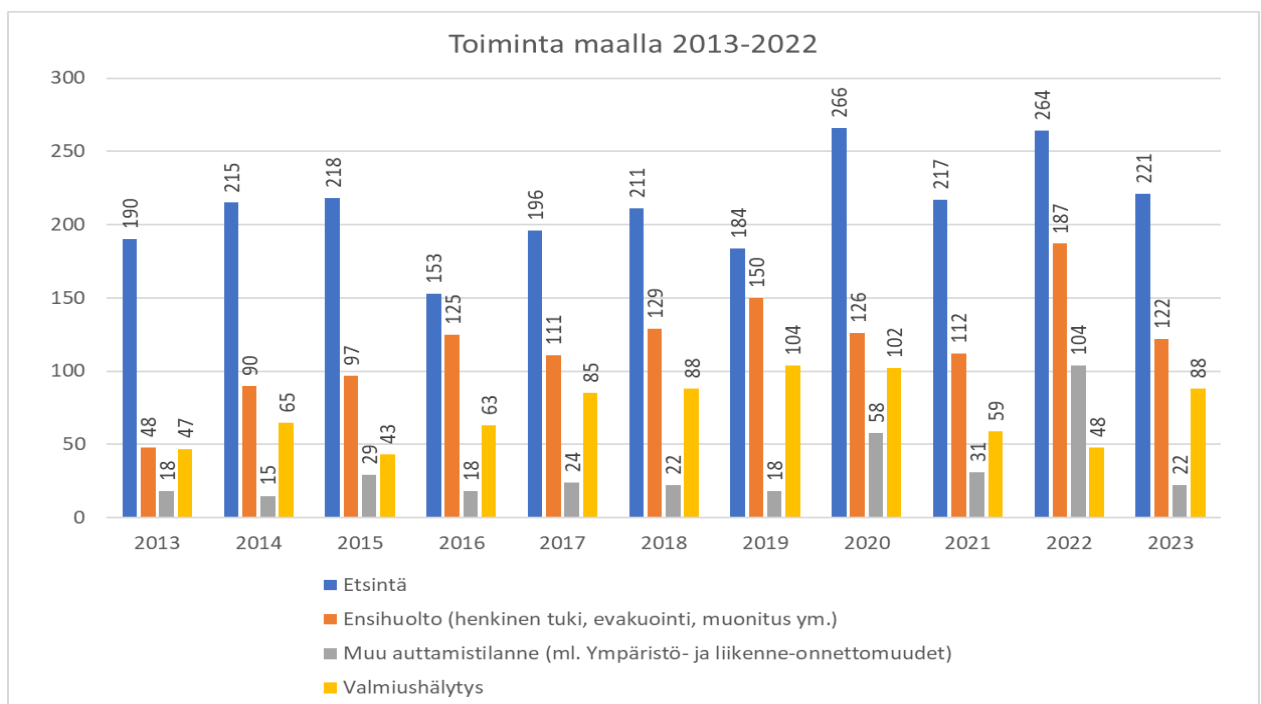
Vuoden alussa otettiin käyttöön Toimintalinjaus 2030:ssa linjatun mukaan verkoston toimintaa ohjaavat tarkistetut toimintaperiaatteet (entinen johtosääntö). Niissä kuvatus verkostomaisen toimintavan kehittämistä on jatkettu vuoden alusta käynnistyneen kehittämistyöryhmän vetämänä. Järjestöjen itsensä sanoittamia, niiden roolin Vapepa-verkostossa kuvaavia Palvelulupauksia tavoiteltiin kaikilta valmiusjärjestöiksi laskettavilta 42 järjestöltä. Vuoden loppuun mennessä valmiita tai tekeillä olevia lupauksia oli 20 järjestöllä. Toimintaa kehittämään asetettiin myös sisällöllisiä työryhmiä etsinnän, moninaisuuden ja ympäristövahinkojen torjunnan teemoihin.

Eryteisesti maalla tapahtuvan toiminnan teknisten järjestelmien jäljessä olevaan kehittämiseen (OHTO hälytysjärjestelmä ja karttajärjestelmät) palkattiin Punaisen Ristin keskustoimistolle työntekijä loppuvuodesta kesään 2024 saakka.

Operatiivinen toiminta

Vuosi 2023 oli melko normaali toiminnallisesti niin maalla, merellä kuin ilmassa.

Maalla Vapepalle tuli 453 hälytystä, jotka johtivat 221 etsintään ja 123 ensihuoltotehtävään. Muita auttamistilanteita oli 22, josta öljyntorjuntaan liittyi 7 tehtävää. Valmiushälytyksiksi jäi 87 hälytystä. Avun kohteena oli lähes 3683 ihmistä, joiden auttamiseen 6616 auttajan toimesta kertyi hieman alle 20000 vapaaehtoistyöntuntia.

Meripelastusseuran miehistöt suorittivat vuoden 2023 aikana yhteensä 1790 pelastus- ja avustustehtävää. Apua sai 3217 ihmistä, joista 5 pelastettiin välittömästi hengenvaarasta. Viranomaisen johtamaan kiireelliseen meripelastus- tai pelastustoimen tehtävään lähdettiin 566 ja ensihoitotehtävään 86 kertaa.

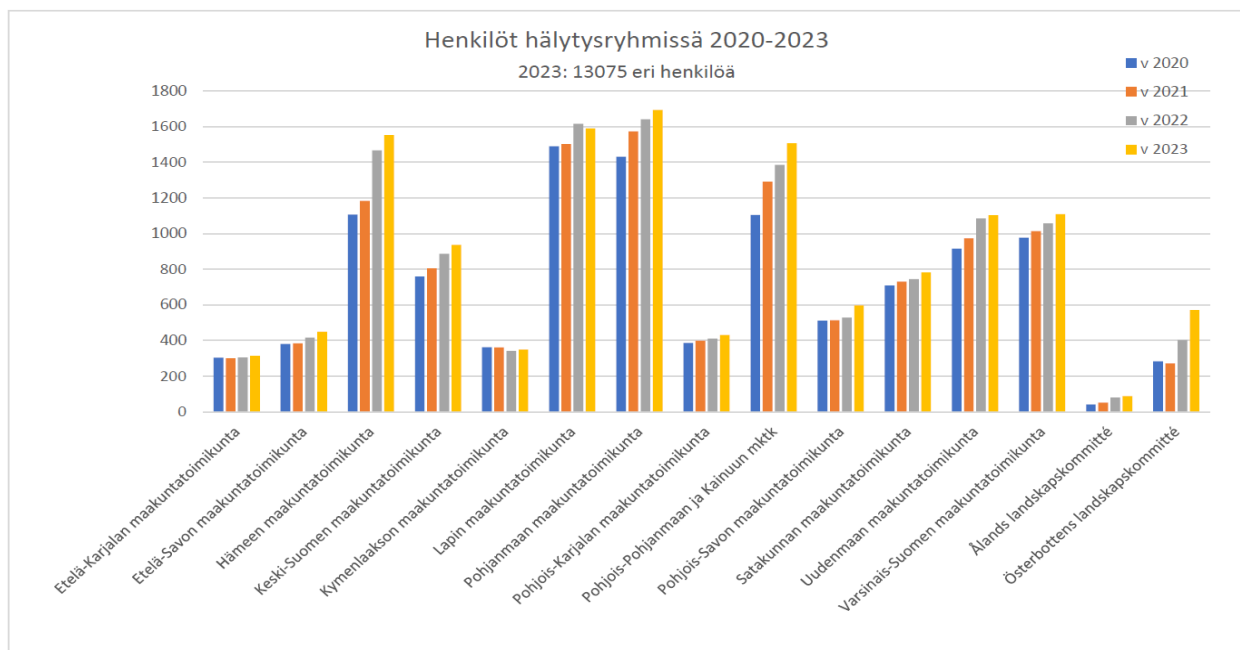
Lentopelastusseuralle hälytyksiä saatiin yhteensä 25, joiden perusteella annettiin 47 tehtävää. Tehtävistä 13 peruuntui ennen ilmaan nousua, eli 34 lentoa lennettiin. LEKO-hälytysryhmille (kiinteäsiipinen lentokone) annettiin 27 tehtävää, joiden perusteella lennettiin 17 lentoa. MOVA-hälytysryhmille (moottoroitu varjoliidin) annettiin 12 tehtävää, joiden perusteella lennettiin 10 lentoa. UAS-hälytysryhmille (drone) annettiin 8 tehtävää, joista toteutui 7.

Peruuntuneiden tehtävien suurin syy oli kohteen löytyminen ennen lentoja. Lentopelastuksen osalta yleiskuva jatkui lentopelastukselle sopivien etsintätehtävien maastossa ja vesistöalueilla vähentyessä, sopimattomien taajamaetsintöjen määrän kasvaessa.

Vapaaehtoisten määrä

Vapepa-verkoston vapaaehtoisia on yli 15 000 hälytettävissä maa-, meri ja lentotoiminnan hälytysjärjestelmissä.

Maatoiminnan hälytysjärjestelmä OHTO:ssa olevien järjestöjen hälytysryhmissä (yli 1400 ryhmää) kuuluvien vapaaehtoisten lukumäärä jatkoi kasvuaan ja vuoden lopussa heitä oli 13075 hälytettävää henkilöä, kaikkiaan 36 eri järjestön ryhmissä. Hälytettävien määrä kasvoi 707 henkilöllä. Lisäystä tapahtui käytännössä kaikkialla Suomessa ja useimpien järjestöjen osalta. Kaavio järjestökohtaisista jäsenmääristä lopussa. Suomen Punainen Risti on suurin järjestöistä kaikkiaan 4949 vapaaehtoisella hälytysryhmäläisellä, joista 4527:lle Punainen Risti on ensisijainen järjestö.

Meripelastuksen toiminnanohjausjärjestelmä Messin mukaan uusia miehistönjäseniä tuli toimintaan mukaan 146. Koulutustasot ja tehtävämääräykset myöntää aina kukin paikallisyhdistys tai asema. Miehistömäärät alueittain: Pohjanlahti 232, Päijänne-Kokemäenjoki 364, Saaristomeri 285, Saimaa 204 ja Suomenlahti 385, yhteensä 1470.

Lentopelastuksen hälytysjärjestelmässä oli 620 henkilöä 52 hälytysryhmässä, joista 20 LEKO, 11 UAS ja 22 MOVA -hälytysryhmiä. Lentopelastuksen valmiuden kattavuus parani hieman Kittilään, Hankoon ja Lieksaan perustettujen uusien UAS-hälytysryhmien myötä LEKO-hälytysryhmien osalta kattavuus on hyvä, katvetta on edelleen Ivalon ja Kuusamon alueilla, mutta toimintavuoden aikana aloitettiin kelpoisuuksien päivittäminen. MOVA-hälytysryhmiä ei vuoden aikana tullut lisää. Näiden osalta kattavuus Oulun eteläpuolisella alueella on kohtuullisen hyvä.

Koulutus ja harjoitukset

Maalla tapahtuvan toiminnan koulutus- ja harjoitustoiminta toteutui hieman ennätysellistä edellisvuotta alemmalla tasolla. Raportoinnin mukaan järjestettiin 414 eri koulutusta, joissa oli 9258 osallistujaa. Koulutuksista 218 oli perus-, 134 jatko-, 41 johtaja-, 13 valmiuspäivystäjä- ja 8 kouluttajakoulutusta. Yhteisiä harjoituksia pidettiin 95, jotka kokosivat 4195 osallistujaa.

Vuonna 2023 järjestettyihin Meripelastusseuran miehistön koulutustapahtumiin osallistui kaikkiaan 1038 vapaaehtoista meripelastajaa. 45 järjestettyyn lähikoulutukseen osallistui yhteensä 482 vapaaehtoista meripelastajaa. Eri kurssilaisia oli lähikoulutuksissa yhteensä 316 (noin 23 % miehistöstä) ja kaikissa koulutustapahtumissa 423 (30 % miehistöstä). Osallistujia vuoden aikana oli koulutuksissa yhteensä 54 paikallisyhdistyksestä tai asemalta (90 % yhdistyksistä).

Meripelastuksen verkko-oppimisympäristö eSAR avattiin miehistön käyttöön vuoden 2019 puolivälissä. Verkko-oppimisympäristöön on rekisteröitynyt lähes 1800 miehistönjäsentä. Verkkokursseja lisättiin verkkoympäristöön vuoden 2023 aikana noin 40 kappaletta, ja tällä hetkellä niitä on noin 220. Verkkokursseja suoritettiin vuoden 2023 aikana yhteensä 2203 kertaa.

Messin toimintakalenteriin on vuodelle 2023 kirjattu kaikkiaan 1058 asemien koulutustapahtumaa. Meripelastusseuran paikallisista yhdistyksistä noin puolet käyttää Messin toimintakalenteria aktiivisesti. Vuoden 2023 aikana myönnettiin 44 439 koulutuskorttimerkintää, joista 14 558 annettiin osaamisen ylläpitokortteihin ja 29 881 muihin koulutuskortteihin.

Lentopelastusseuran tehtäväkohtaisia kursseja toteutettiin 32. Uusia tehtäväkohtaisia kelpoisuuksia koulutettiin 65 henkilölle ja ylläpidettiin 61, yhteensä 126 henkilölle. Tehtäväkohtaiseen kelpoisuuteen johtavat kurssit suunniteltiin ja toteutettiin yhdessä valmius- ja hälytysryhmien kanssa. Teoriaosa järjestettiin uudessa oppimisympäristössä SAR Learningissä, kun taas maa- ja lentokoulutuksen järjestämisestä vastasivat valmius- ja hälytysryhmien koulutuksen vastuuhenkilöt. Lentopelastuksen viranomais- ja järjestöyhteistyössä pidetyt kolme valmiusalueharjoitusta keräsivät 76 Lentopelastusseuran osallistujaa. Hälytysryhmäharjoituksia tai osallistumisia muiden järjestämiin harjoituksiin kertyi yhteensä 35.

Punainen Risti

 MERIPELASTUSSEURA
SJÖRÄDDNINGSSÄLLSKAPET

 SUOMEN LENTOPELASTUSSEURA

Olemme osa
Vapaaehtoista
pelastuspalvelua

Vapaaehtoinen
pelastuspalvelu

Henkilöt järjestöjen hälytysryhmissä 2023 (yksi ensisijainen järjestö)

- Suomen Punainen Risti: 4527 hlö, 472 ryhmää

- Jäsenjärj. kiinnittymättömät: 1994 hlö, 250 ryhmää

